

„ქართული შოუს“ ბიზნეს-მანია

ამ ბოლო პერიოდში ჩვენში ძალზე პოპულარული გახდა კონკურსები და შოუ-პროგრამები, რომლებიც ქართული ესტრადის ისედაც გადაჭედულ „ცის კაბადონს“ მორიგე, ახალი ვარსკვლავებით ამარაგებენ!

გულწრფელად უნდა ვაღიაროთ, რომ ამგვარ შოუ-კონკურსებში, არც თუ იშვიათად, ჩნდებიან ხოლმე, მართლაც ნიჭიერი ახალგაზრდები. სადაო, მხოლოდ გამარჯვებულის გამოვლენის ჩვენებური ფორმაა: არ შეიძლება ასეთი ღონისძიება, შემოსავლის წყაროდ ვაქციოთ და ცოცხალ ადამიანებზე, კაზინოს „ფიშკების“ მსგავსად, ფსონს ჩამოვდიოდეთ! პრინციპი ასეთია – ვინც მეტს გადაიხდის თავისი ახლობლის „გავარსკვლავებაში“ – გამარჯვებულსაც ის გამოავლენს! ამ თემაზე საუბრისას, ნიჭიერმა მუსიკოსმა, ზაზა მარჯანიშვილმა, რომელიც დიდი ხანია, ამერიკაში ცხოვრობს, მითხრა, უცხოეთში, მართლაც პო-

პულარულია ასეთი კონკურსები, მაგრამ ჩვენგან განსხვავებით, გამარჯვებულის გამოსავლენი სატელეფონო ზარები იქ უფასოა!

ადვილი წარმოსადგენია ხმის მიცემის პროცედურის დროს, თავად კონკურსანტების ფსიქოლოგიური მდგომარეობა. რა თქმა უნდა, გაცილებით უკეთესი და სამართლიანიც იქნებოდა, მათი ნიჭი და შესაძლებლობა კომპეტენტურ და პროფესიონალ ჟიურის შეფასებინა. ისე კი, სხვა გზა არ გაქვს, ისევ ერთგულ და შეძლებულ აბონენტებს უნდა დაეყრდნო და მათ მიანდო შენი შემოქმედების ბედ-იღბალი. სულ სხვა საქმეა, როცა ასეთი სატელეფონო გადარიცხვების საშუალებით ივსება რომელიმე საქველმოქმედო ღონისძიებისათვის საჭირო თანხა.

ცხოვრებას, ხშირად ადარებენ ხოლმე აზარტულ თამაშს. იქნებ, ზოგ შემთხვევაში მაინც შეეცვალოთ ამ „თამაშის“ წესები, რათა ყველაფერი არ გადავაქციოთ შემოსავლის წყაროდ!

მოგაწეს

აკაკი ხოშტარიას საოცარი სხოვრება

ადამიანი, რომელზეც მსურს მოგიტხროთ, შესაძლოა, ჩვენდა სამარცხვინოდ, ქართული საზოგადოების დიდი ნაწილისათვის, განსაკუთრებით, ახალი თაობისათვის, სრულიად უცნობი იყოს...

აკაკი ხოშტარია ცნობილი საზოგადო მოღვაწე და გამორჩეული ქართველი კაპიტალისტი გახლდათ. გამორჩეული იყო ის გზაც, რაც მან განვლო.

დაიბადა 1873 წელს, სამეგრელოში, აბაშის მახლობელ სოფელ სუჯუნაში, ტახტის აზნაურის ოჯახში. დაამთავრა სასოფლო-სამეურნეო კოლეჯი სანკტ-პეტერბურგში. რამდენიმე წელი მოღვაწეობდა გაგრაში, პრინცი-ოლდენბურგთან. სწორედ აკაკი ხოშტარიამ დაგეგმა და ფაქტიურად, მეთვალყურეობდა ყველა ბულვარისა და ბაღის რეკონსტრუქცი-

ას მთელი შავიზღვისპირეთის ტერიტორიაზე. იქნებ ბათუმელებმა არც იციან, რომ სწორედ მისი დაფინანსებითა და ხელმძღვანელობით, გაშენდა ბათუმის ზღვისპირა ბულვარი და მახინჯაურის ბოტანიკური ბაღი, გაგრაში კი, ცნობილი გაგრის პარკი. წლების მანძილზე აკაკი ხოშტარია ირანში ცხოვრობდა. იგი, საკმაოდ ახლოს იყო სპარსეთის შაჰ მუჰამედ-ალისთან და მის მემკვიდრესთან. ის შაჰის ნათლია ყოფილა და მისთვის საოცარი ძღვენი – როილის ფეხების ბრილიანტის საბჯენები და ოქროს ფრთებით დამშვენებული ავტომობილი მიუერთმევია!

პირველი მსოფლიო ომის წინ ხოშტარიას ბაქოში, ჩამოუყალიბებია მსხვილი სამრეწველო ამხანაგობა, რომელშიც გაერთიანებულან ნავთობის ინდუსტრიის იმ დროისათვის, ცნობილი მაგნატები. იმ პერიოდში ირანსა და ამიერკავკასიაში სავაჭრო ოპერაციებს ხელმძღვანელობდა კომპანიის მიერ დაარსებული დიდი და ფინანსურად ყველაზე ძლიერი ფირმა „რუ-პეტო“, რომლის პრეზიდენტიც თავად აკაკი ხოშტარია გახლდათ. მისი ხელმძღვანელობით მალე ეს ფირმა და კონსტანტინოპოლში დაარსებული თურქულ-სპარსული „ხოშტარიას ბანკი“, მსოფლიოს წამყვან სახელმწიფოთა სავაჭრო წრეების ყურადღების ცენტრში მოხვდა. 1913 წელს ქართველმა კაპიტალისტმა 99 წლიანი კონტრაქტი დადო ჩრდილოეთ ირანის მიწათმფლობელებთან. ამავე პერიოდში დააარსა კომპანია „პერს-ლესი“, რომლის კაპიტალიც რამდენიმე მილიონ ოქროს რუბლს მოიცავდა! ააშენა საკუთარი ელექტრონული ფაბრიკა და სპეციალური სარკინიგზო ხაზი „ტალრუდის“ სახელწოდებით. ეს უკანასკნელი ირანისთვის პირველი სარკინიგზო მა-

NE/2008

გისტრალი იყო. 1923 წელს ქართველმა ბიზნესმენმა მიიღო ნავთობის კონცესიები სემნანში და დააარსა კომპანია „ქავირეზურიანი“, რომლის ქონების უდიდესი ნაწილი მის საკუთრებას წარმოადგენდა. კომპანიის არსებობა შეწყდა 1932 წელს ბატონი აკაკი ხოშტარიას გარდაცვალების გამო.

ქართველ ბიზნესმენს ირანში ჰქონდა მონოპოლია ხე-ტყის, საპნის, ბრინჯაოს წარმოებაზე. ასევე, მის პირად მფლობელობაში იყო ქალაქი ენზელი და მისი ელექტროფიკაცია.

საქართველოში აკაკი ხოშტარია ფლობდა მექანიკურ ქარხანას, სამინათმელო მანქანების ფაბრიკას, საპნის სახარშ ქარხანას და ა.შ. რუსეთში ითვლებოდა ტყის უდიდეს დამმუშავებლად.

ქართველი მენარმე თავისი ქვეყნის დიდი პატრიოტი იყო. მან ამერიკასა და იტალიაში შეიძინა ოთხი გემი: „პრეზიდენტი ჟორდანია“, „საქართველო“, „თამარ მეფე“, „რუსთაველი“ და ისინი, საჩუქრად გადასცა საქართველოს, 20-იან წლებში, ირანიდან საქართველოში გამოაგზავნა დიდი რაოდენობით პური.

პატრიოტი მეცენატის ხელშეწყობით, საზღვარგარეთ სწავლობდნენ ქართველი სტუდენტები. მან **ნიკო ნიკოლაძის** თაოსნობითა და საკუთარი ხარჯით, გაიყვანა რკინიგზა ფოთსა და აბაშას შორის. საფრანგეთში შეიძინა **ლადო გუდიაშვილისა** და **ანდრე ლოტის** სურათები და საჩუქრად გამოუგზავნა საქართველოს ხელოვნების მუზეუმს. ამაგდარი ადამიანი გარდაიცვალა 1932 წელს, დაკრძალულია პარიზში, ცნობილ პერ-ლაშეზის სასაფლაოზე.

მოგონებები

ბიზნესი ჩინურად

დიდი ხნის წინ, ერთ ბრძენ ჩინელს უთქვამს: „სამი დღე იფიქრე და მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილება მერე მიიღე“-ო. ვერ გეტყვით, ის, რომ ქართული ბაზარი (და არა მარტო ის) დაელაშქრა, რამდენი დღეს იფიქრა, მაგრამ ფაქტია (ზოგადად) დღევანდელ ჩინელს, ამ მხრივ, მნიშვნელოვანი გადაწყვეტილების მიღება ნამდვილად არ გასჭირვებია. არავინ დამწამოს ნაციონალიზმი, დიდ პატივს ვცემ ჩინელი ხალხის უძველეს კულტურასა და ისტორიას, თუმცა, არა მგონია, ლაო ძის ოდესმე ექადაგოს, რასაც დღეს, მისი შთამომავლები სჩადიან საქართველოში.

აქამდე მათ მსოფლიოს თითქმის ყველა ქვეყანა „დაიპყრეს“. ეტყობა, ახლა, საქართველოს ჯერი დადგა. ესაა, ჩინელების, „დემოგრაფიული ბიზნესი“. ჩინელი, თავისი ბუნებით, ადვილად ადაპტირებადი

ნატურაა, უცხო ქვეყანაში, აქტიურად ცდილობს თავისი კულტურისა და ტრადიციების დამკვიდრებას. ერთ ჩინურ მაღაზიაში, პირადად შევესწარი, როგორ განურისხდა ჩინელი ბოსი ქართველ გამყიდველ გოგონას, ქართულად რატომ ლილინებო. ჩვენს ტრადიციულ ტოლერანტობას არც მაშინ გამოუწვევია ჩემში სიამაყის გრძნობა, როდესაც შევიტყვე, ერთ ქართულ რაიონში როგორ გამოისტუმრეს ჩინელებმა ქართველები, – ეს ტერიტორია ნაყიდი გვაქვს, ჩვენია და თქვენს (!) მიწაზე გაისეირნეთო... ჩინური ბიზნესის გარკვეულ ნაწილად იქცა, აგრეთვე, ისიც, რომ იგი მზადაა ქართული შტამპისათვის, არც მეტი არც ნაკლები, – ექვსი ათასი ამერიკული დოლარი გადაიხადოს. ჩვენი „სასიქადულო“ თანამემამულეების დაუოკებელი მადის გამო, როგორც შევიტყვე, ეს ციფრი, დღევანდელი მონაცემებით, უკვე, ათი ათასს აღწევს! ესაა გლობალიზაციის ქართული გაგება და ჩვენებური (!) ჩინელის წარმოდგენა ბიზნესზე! სხვათა შორის, ამას წინათ, სადღაც ამოვიკითხე, რომ თურმე, ჩინურად, ერთი და იგივე იეროგლიფებით აღინიშნება, რადიკალურად განსხვავებული სიტყვები – „შანსი“ და „შეცდომა“. ანუ, სადაც შეცდომას უშვებ, იქ, მისი გამოსწორების შანსიც გეძლევა! ჩვენ კი, ალბათ, ისტორია კიდევ ერთხელ (უკვე მერამდენედ) გვაძლევს იმის შანსს, რომ ანალოგიური შეცდომა აღარ დაუშვათ, – ამ სიტყვების ჭეშმარიტი გაგებით, თორემ მერე ვერ გვიშველის გაეროს ლამის ბუტაფორიული ტრიბუნა!

ჩინურად, მონეტა, თურმე, „წინაპრებისადმი პატივისცემას“ ნიშნავს, ვიმედოვნოთ, რომ ისინი არა მხოლოდ ჩინელ წინაპრებს გულისხმობდნენ...

მოამზადა
ზინა გოგინაშვილმა

8002/5N

